

Fra geværet på væggen i Vestjylland til Normandiet

Hitlers sommerresidens Kehlsteinhaus/"Ørnereden". Foto: Wikimedia Commons

ANMELDELSE / 05.12.23

Personlig krigsdannelsesrejse finder den perfekte balance mellem skønlitterære virkemidler og den litteraturvidenskabelige formidling af krigens gru.

Søren R. Fauth

Del artikel: [f](#) [t](#)

Det Aarhus-baserede forlag Atlanten har eksisteret i et par år og allerede markeret sig som endnu et spændende undergrundsforetagende blandt de danske mikroforlag, der fortsætter med at udgive stribevis af eminente bøger. Det er, fristes man til at sige, her det sker, her den oversete litteratur udgives, herfra det skæve og risikable, det nybrydende og smalle distribueres videre til de danske læsere. Atlanten »arbejder«, som det hedder på deres hjemmeside, »i et flydende felt mellem faglitteratur og skønlitteratur« og specialiserer sig blandt andet i udgivelsen

af »hybride tekster, der forener vidensformidling med skønlitterære fortælleformer.«

Kasper Green Munks *Rejse til krigens steder* passer næsten for godt til forlagets profil, sådan som den veksler elegant mellem det essayistiske, dokumentariske og skønlitterært jeg-fortællende. Bogens hovedperson er forfatterens alter ego, Kasper, og Kasper har så længe, han kan huske, været stærkt optaget af krig. Ikke fordi han er voldeligt anlagt eller på anden vis bliver opstemt ved tanken om død og ødelæggelse, tværtimod. Kasper er, mærker man tydeligt, en mild person, en tænkso og sensibel iagttagere, der næppe kunne gøre en kat fortræd.

“ **Resultatet kunne så let være blevet miserabelt – forceret og manieret, uvedkommende og pinligt personligt; i stedet er det overlegent vellykket, spændende, fængslende, rørende, klogt og tankevækkende**

Desforuden er han en lidenskabelig læser, som med tiden har arbejdet sig gennem store dele af verdenslitteraturens krigslitteratur og de dertilhørende teoretiske appendiksskrifter, og som siden gymnasieungdommen har rejst Europa sønder og sammen for at opsøge krigens steder. Usmageligt vil enkelte måske mene – sådan på behørig turistafstand at dyrke krigen som æstetisk fænomen, for siden fra lænestolens og skrivebordets sikre position at videreformidle de indtryk, man undervejs har indsamlet.

Er der så ikke straks noget mere renfærdigt og autentisk over Jüngers krigsekstatiske førstehåndsberetning fra 1. verdenskrig med den delikate titel *I stålstormen*, Erich Maria Remarques' *Intet nyt fra Vestfronten*, Imre Kertész' uafrystelige Auschwitz-vidnesbyrd *De skæbneløse* eller Primo Levis ditto? Jeg mener: Kasper har aldrig selv været i krig; han gjorde, som han selv fortæller, tjeneste i Civilforsvaret, er født og opvokset i Lemvig i 1981, som lærerbarn i en yderst velfungerende, tryk og kærlig dansk kernefamilie langt, langt væk i tid og sted fra krigens gru, og alligevel har han skrevet en fremragende bog om det, der har virket så dragende på ham, fra han som lille dreng undrede sig over geværet på væggen hjemme hos bedstefar Henry i Vestjylland, frihedskæmperen på mødrene side.

Kaspers personlige krigsdannelsesrejse til diverse slagmarker, bunkere, ruinbjerge og Hitlers ørnerede fører os fra den jyske vestkyst til Wrocław, Berlin, Kyiv, Dresden, Bayern og Normandiet. Jeg har undervejs i bogen ikke kedet mig ét eneste sekund, og resultatet kunne så let være blevet miserabelt – forceret og manieret,

uvedkommende og pinligt personligt; i stedet er det overlegent vellykket, spændende, fængslende, rørende, klogt og tankevækkende. Den perfekte balance mellem autofiktionens skønlitterære virkemidler og den (litteratur)videnskabelige formidling af et stof, hvis historiske data altid har kedet mig bravt, men som her leveres så brillant at jeg flere gange undervejs bremsede min læsning af frygt for at skulle slippe bogen igen.

Del artikel: [f](#) [t](#)

ANNOUNCE

Mest læste

KULTUR — KRITIK

Menneskeslægtens smerte

I en bemærkelsesværdig dobbeltudgivelse præsenteres to parallelle vidnesbyrd, der viser 2. Verdenskrigs rædsler fra hvert sit udgangspunkt: Den, der overlever, men tilintetgøres i...

KULTUR — KRITIK

Det levendes myldrende flimmer

Med udstillingen og det boglange essay 'Efter naturen', værger forfatter Josefine Klougart for den skønne tænkning og æstetikken som livsnødvendig erfaringsform, der under de rette omstændigheder kan...

SAMFUND — KOMMENTAR

Kongen er folket

Selve den danske folkesjæl er på spil, når Kronprins Frederik på søndag bliver til Kong Frederik 10. og skal vælge sit valgsprog. De royale eksperter spår, at 'folket' bliver en del af det nye slogan...

KULTUR — KRITIK

At skulle rumme to livsspor i sig

Værkerne 'Chellam' og 'Citronbjerget' giver nyt sprog til den sorg, man som adopteret bærer rundt på. Nænsomt skaber de et sprog for den tabte livsbane, man pludselig rives væk...